

Position Paper

Opmerkingen van de VNG op de Begroting van het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport

In week 43 (26 – 28 oktober) behandelt u de begroting VWS (35925 XVI). De VNG vraagt uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

1. Het abonnementstarief in de Wmo: wij pleiten voor een alternatief en voor volledige compensatie voor de meerkosten die het abonnementstarief met zich meebrengt totdat het alternatief is ingevoerd.

2. Maatschappelijke Opvang: stel de voortzetting van de Brede Aanpak Dakloosheid in 2022 zeker en stel daarvoor incidenteel 150 miljoen voor beschikbaar.

3. Wonen en Zorg: breng de vele financiële schotten, domeinen en aandachtsgroepen samen om aan de toekomstige woon-zorg vraag van alle aandachtsgroepen te voldoen.

1. Abonnementstarief Wmo

Het abonnementstarief, een vast tarief voor de eigen bijdragen aan Wmo-voorzieningen, is sinds 1 januari 2020 definitief van kracht. Inmiddels is in gezamenlijk opdrachtgeverschap van VWS en VNG de 3de *monitor abonnementstarief Wmo 2021* verschenen. Hierin wordt de trend wordt bevestigd die vorig jaar al naar voren kwam in de tweede monitor 2020: als gevolg van het abonnementstarief maken meer mensen gebruik van Wmo voorzieningen, waardoor de kosten voor gemeenten oplopen. De stijging is ook nu weer voornamelijk zichtbaar bij huishoudelijke hulp, hogeren inkomensgroepen en 65-plussers.

De geraamde impact van het abonnementstarief bij introductie (CBP) was 290 miljoen. Gemeenten hebben daarvoor van het rijk 145 miljoen

compensatie ontvangen. De meerkosten van dit jaar ten opzichte van vorig jaar bedragen echter 164 miljoen daarbovenop. En van vorig jaar staat nog een rekening van 105 miljoen open, die het kabinet weigerde te compenseren.

De oplopende druk op de Wmo ondersteuning en zorg maken dat de Wmo-begroting lokaal onhoudbaar wordt. Niet alleen het abonnementstarief, maar ook de schaarste aan zorgpersoneel op de arbeidsmarkt en de ambulantisering van zorg in een krappe woningmarkt en de vergrijzing maken een fundamentele analyse op houdbaarheid van de Wmo naar de toekomst toe (trends én financiële doorrekening) urgent. Gemeenten zien zich in toenemende mate, tegen hun wil in, nu al genooddaakt om maatregelen te nemen zodat ondersteuning beschikbaar blijft voor de kwetsbare inwoners.

Het voorstel van gemeenten omvat de volgende inzet:

- Er moet een beter alternatief komen voor het abonnementstarief, waarmee de sturingsmogelijkheden voor gemeenten worden hersteld. Daar doen we graag een voorstel voor.
- Totdat het betere alternatief is ingevoerd, krijgen gemeenten alle meerkosten boven de reeds ontvangen compensatie van 145 miljoen vergoed.
- Er moet een onderzoek komen naar de toekomstige houdbaarheid van de Wmo, ook in relatie met de Zvw en Wlz. Het schuurt op de raakvlakken. Dat onderzoek moet er snel komen, voor de zomer van 2022, zodat het nieuwe kabinet er, samen met gemeenten, knopen over kan doorhakken.

Compensatie abonnementstarief

Bij het regeerakkoord zijn de totale kosten voor het abonnementstarief geraamd op €290 mln (prijspeil 2017). Hiervan is structureel als compensatie €145 mln (prijspeil 2017) toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor het overige deel (de overige 145 mln) zijn - volgens VWS - afspraken gemaakt in het kader van het interbestuurlijk programma (IBP) en het accres. Volgens de VNG is dit een eenzijdige afspraak die nergens is vastgelegd. Daarmee is hij niet in lijn met artikel 8, lid 3 van de Gemeentewet en moet hij van tafel. Alle kosten boven de 145 miljoen moeten volledig worden gecompenseerd.

2. Maatschappelijke Opvang

De aanpak van dakloosheid in ons land moet fundamenteel beter. De verdubbeling van het aantal dakloze mensen – ondanks alle inspanningen – spreekt boekdelen. Het aantal daklozenuitkeringen is van 2015-2020 met 35% gestegen. Het is daarom

belangrijk dat de succesvolle *Brede Aanpak Dakloosheid* in 2022 wordt voortgezet. De formatie is weliswaar begonnen, maar er is nog geen nieuw kabinet om de impuls uit 2020 en 2021 om te zetten in structureel beleid. Daarom vragen wij incidenteel 150 miljoen om in 2022 de brede aanpak voort te zetten. De onderhandelende partijen hebben dan de ruimte een structurele aanpak uit te werken, zonder dat het tegengaan van dakloosheid in een impasse komt te verkeren.

De VNG werkt op dit onderwerp samen met Valente, de branchevereniging voor participatie, begeleiding en veilige opvang. We hebben u er samen een brief over geschreven, waarin we ons standpunt nader toelichten.

3. Wonen en Zorg

Gemeenten staan voor de taak huisvesting te verzorgen voor álle aandachtsgroepen. Een probleem is dat op rijksniveau er onvoldoende samenhang is tussen de verschillende zorg- en ondersteuningsbudgetten en dat deze niet direct of nog onvoldoende meebewegen. Gemeenten hebben het gevoel financieel gestraft te worden als zij deze aandachtsgroepen huisvesten.

Zoals uit het rapport 'Een thuis voor iedereen' blijkt – en zoals overgenomen door de staatssecretaris – leidt een regionale verdeelsystematiek voor aandachtsgroepen tot besparingen op Wmo en jeugd en verhoogt het de leefbaarheid en veiligheid. Om tot de gewenste samenhang te komen en om de uitvoering te versnellen, dienen de vele financiële schotten, domeinen en aandachtsgroepen samen te worden gebracht om aan de toekomstige woonzorg vraag van alle aandachtsgroepen te voldoen. Daarmee versterken we ook de capaciteit van woonplekken die nodig is voor Maatschappelijke Opvang / Beschermd Wonen, ouderenhuisvesting, Jeugd, Verstandelijk Gehandicapten en vele andere kwetsbare groepen met een zorg- of ondersteuningsvraag.